ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Рибака Анатолія Івановича, доктора технічних наук, професора кафедри бізнес-адміністрування і корпоративної безпеки Міжнародного гуманітарного університету (м. Одеса)
на дисертаційну роботу **Сіваковської Олени Миколаївни** на тему:
«Узгодження конфігурацій продуктів та їх проектів (стосовно систем підтримки прийняття рішень у рільництві)», подану на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук
за спеціальністю 05.13.22 – управління проектами та програмами

1. Актуальність теми дисертації

Створення унікальних (нових) продуктів відбувається завдяки реалізації відповідних проектів, успішність яких залежить від якості (ефективності) управління ними. Стандартизація процесів управління проектами, програмами та портфелями – запорука цієї ефективності. Як відомо, управління проектами стосується багатьох складових (сфер) відповідних знань, зокрема, конфігурації проектів, яка визначається конфігурацією продуктів. Невідповідність (неузгодженість) цих конфігурацій є однією із основних причин зниження якості управління та успішності проектів. Дана дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню управлінського процесу узгодження конфігурацій продуктів та їх проектів, що підтверджує її актуальність і новизну.

Окрім того у цій роботі управлінський процес узгодження конфігурацій стосується такої важливої для України виробничої галузі, як аграрне виробництво, для якісного управління проектами та програмами якого слід мати ефективні системи підтримки прийняття рішень. Створення таких систем, у свою чергу, вимагає реалізації відповідних проектів. У дисертаційній роботі управлінський процес узгодження конфігурацій продуктів і проектів обґрунтовується на прикладі таких продуктів, як систем підтримки прийняття рішень у рільництві, що звичайно підсилює актуальність даної роботи.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та результатів дисертації

Дана дисертаційна робота містить наукові положення, які уможливили отримання шести основних наукових результатів, а також формулювання дев'яти висновків. Аналіз наукових положень, результатів та висновків

Д Д У Б Ж Д
20__ р.
КІЛЬКІСТЬ АРКУШІВ:
ОСН.ДОК. ДОДАТ.

дисертаційних досліджень свідчать, що вони сформульовані чітко, логічно, послідовно, є достатньо змістовними та аргументованими, що дає підстави вважати їх обґрунтованими. Зокрема, структурна модель процесу управління конфігурацій продуктів та їх проектів обґрунтована на основі системного аналізу проектно-технологічних та управлінських процесів. Метод обґрунтування ефективного варіанту проектно-технологічних структур обґрунтовано на основі методу ітерацій, яким враховується наявність альтернативних варіантів конфігурації цих структур. Ціннісно-чинникова модель організаційно-технологічних систем рільництва обґрунтована на основі системного підходу та розкриття структурно-ієрархічних зв'язків між основними групами чинників показників цінності рільничих проектів і програм. Структурно-проектний підхід (метод) ідентифікації об'єктів конфігурації рільничих систем обґрунтований на основі аналізу зв'язків між складовими цих систем. Концептуальна модель конфігурації систем підтримки прийняття рішень з управління зернозбиральними проектами та портфелями обґрунтована на основі їх системного аналізу та апробованих статистичних методів розв'язання скінченої множини відповідних управлінських задач.

Отже, висновки дисертаційних досліджень відображають основні наукові результати, а тому їх варто вважати обґрунтованими.

3. Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій

Достовірність отриманих результатів забезпечується коректним використанням методів відповідних досліджень, зокрема, системний підхід використано до обґрунтування основних етапів дослідження процесів управління конфігурацією систем підтримки прийняття рішень у рільництві, а також до удосконалення структурно-технологічних підстав ідентифікації складових рільничих систем, систем підтримки прийняття рішень та їх проектів. Метод системного аналізу та синтезу застосовано для удосконалення ціннісно-чинникової моделі проектів організаційно-технічних систем рільництва. Метод ітерацій використано для обґрунтування структурної моделі процесу узгодження конфігурацій продуктів та їх проектів, а також для обґрунтування ефективного варіанту проектно-технологічних структур, що

забезпечують формування конфігурації продуктів. Статистичний метод застосовано для обґрунтування вимог рільництва до систем підтримки прийняття рішень.

Достовірність підтверджується використанням результатів НДР у науковій діяльності Національного наукового центру «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства» та впровадженням їх у практику.

4. Наукова новизна результатів дослідження

Наукова значимість дисертаційної роботи Сіваковської О.М. відображає поглиблений стан науки з управління проектами, особливо в частині: «Узгодження конфігурацій системи підтримки прийняття рішень з управління проектами та портфелями збирання ранніх зернових культур та її проекту».

В даних дослідженнях автором отримані наступні наукові результати:

- *уперше* обґрунтовано структурну модель процесу узгодження конфігурацій продуктів та їх проектів, яка враховує системні зв'язки між проектно-технологічними та управлінськими процесами і дає змогу забезпечити своєчасну зміну проектно-технологічних структур проектів відповідно до зміни конфігураційних баз продуктів;

- *уперше* розроблено метод обґрунтування ефективного варіанту проектно-технологічних структур для формування конфігурації продуктів, який враховує ресурсні та часові обмеження проектів, наявність альтернативних проектно-технологічних структур і уможливлює визначення раціональної конфігурації цих структур за вартісним критерієм;

- *удосконалено* ціннісно-чинникову модель проектів організаційно-технічних систем рільництва, яка враховує структурно-ієрархічні зв'язки між основними групами чинників їх цінності і є основою для формулювання управлінських задач у рільничих проектах;

- *удосконалено* структурно-проектний підхід до ідентифікації конфігурації складових рільничих систем, зокрема, систем підтримки прийняття рішень та їх проектів, який базується на системному аналізі рільництва і дає змогу узгоджувати конфігурації цих складових між собою;

- *удосконалено* концептуальну модель конфігурації систем підтримки прийняття рішень з управління зернозбиральними проектами та портфелями, яка враховує необхідність і методичні особливості розв'язання скінченної множини відповідних управлінських задач і уможливлює задоволення вимог до цих систем;

- *отримали подальший розвиток* науково-методичні засади обґрунтування вимог до систем підтримки прийняття рішень у рільництві, які враховують структуру та властивості рільничих проектів, програм і портфелів і є основою для управління конфігурацією цих систем.

5. Практична значимість результатів дослідження

Практична значимість дисертації відображена у висновках, які є результатом проведених досліджень і відповідають змісту й сутності роботи та сформульованим пунктам наукової новизни.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони дали змогу:

- ідентифікувати основні об'єкти конфігурації системи підтримки прийняття рішень з обґрунтування параметрів зернозбирально-транспортних ланок;

- ідентифікувати основні об'єкти конфігурації проекту системи підтримки прийняття рішень з обґрунтування параметрів зернозбирально-транспортних ланок;

- обґрунтувати концептуальну модель конфігурації системи підтримки прийняття рішень з управління проектами та портфелями збирання ранніх зернових культур;

- розробити план узгодження конфігурацій системи підтримки прийняття рішень з обґрунтування параметрів зернозбирально-транспортних ланок та її проекту.

Розроблений план узгодження конфігурацій системи підтримки прийняття рішень з обґрунтування параметрів збирально-транспортних ланок та її проекту використано Національним науковим центром "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" для створення

інформаційно-аналітичної системи управління проектами та портфелями збирання ранніх зернових культур.

Наведені вище наукові результати у своїй сукупності утворюють основу для продовження досліджень з управління проектами та програмами з відповідної проблеми узгодження конфігурацій.

Результати дисертаційної роботи Сіваковської О.М. отримали належне практичне застосування, що підтверджується актом впровадження.

6. Зміст та оформлення дисертації

Дисертаційна робота написана загальноприйнятою науковою мовою із використанням сучасної правильної української наукової термінології. Робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, бібліографії та додатків. У вступі обґрунтовано актуальність дисертаційної роботи сформульовано її мету та задачі дослідження, означено наукову новизну та практичну цінність отриманих результатів.

Перший розділ дисертації містить проаналізовані публікації та дослідження з питань управління конфігурацією продуктів і проектів, а також розроблення інформаційно-аналітичних систем, зокрема, в рільництві. Аналіз стану науки та практики з управління проектами та програмами дав змогу розкрити чинні науково-методичні засади з управління конфігурацією продуктів і їх проектів.

У другому розділі розкрито взаємозв'язки між процесами, що забезпечують становлення конфігурації продуктів. Системний аналіз цих взаємозв'язків дав змогу визначити місце управлінського процесу узгодження конфігурацій продуктів та їх проектів у проектах створення цих продуктів. Обґрунтовано методологічні підстави дослідження процесу узгодження конфігурацій продуктів та їх проектів, розроблено модель узгодження конфігурацій продуктів та їх проектів, а також здійснено графічну інтерпретація процесів забезпечення становлення конфігурацій продуктів, що дало змогу розкрити зміст трьох основних складових узгодження конфігурацій продуктів та їх проектів.

Третій розділ присвячений обґрунтуванню етапів дослідження процесу управління конфігурацією систем підтримки прийняття рішень, де було розкрито системну модель виробництва рільничої продукції. Здійснено аналіз особливостей виробництва рільничої продукції, що дав змогу з'ясувати причини та основні властивості рільничих проектів і програм, наслідки яких для процесів управління слід враховувати під час обґрунтування конфігурації систем підтримки прийняття рішень та їх проектів. А також сформульовано три основні вимоги до систем підтримки прийняття рішень.

У четвертому розділі обґрунтовуються процеси ідентифікації СППР та їх проектів на основі концептуального розкриття чинникової моделі показників цінності рільничих проектів, програм і портфелів. Розроблено відповідні підстави ідентифікації складових рільничих систем, а також обґрунтовано структуру процесів ідентифікації систем підтримки прийняття рішень та їх проектів.

П'ятий розділ присвячений результатам використання розроблених науково-методичних засад процесу узгодження конфігурацій продуктів і їх проектів у згаданій прикладній сфері. Для цього проаналізовані основні задачі з управління зернозбиральними проектами й портфелями та методичні особливості їх розв'язання. Розроблено та проаналізовано план узгодження конфігурацій системи підтримки прийняття рішень з обґрунтування параметрів збирально-транспортних ланок з її проектом.

У висновках роботи наведені основні наукові результати дисертації.

Автореферат в загальному написаний відповідно до вимог ДАК МОН України до авторефератів. Він містить всі необхідні складові структурної побудови і в ньому викладена основна суть виконаних наукових досліджень, а також наведені висновки та список основних публікацій. В цілому зміст автореферату дисертації адекватно відображає основну суть виконаної роботи.

7.Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та опублікованих в роботах автора

Основні результати дисертаційної роботи достатньо повно викладені в наукових виданнях. Усі основні положення та найбільш важливі результати

дисертації, подані до захисту, опубліковані у необхідному обсязі у фахових виданнях та пройшли відповідну апробацію. За темою дисертації опубліковано 19 друкованих праць, у тому числі 9 статей у спеціалізованих виданнях, що входять до переліку ДАК України, 3 статті у закордонних виданнях та 7 тез доповідей на міжнародних та науково-практичних конференціях. Вимоги ДАК України щодо кількості та якості публікацій витримані. Виконані дослідження, наукові результати і висновки, які приведені в дисертації та виносяться на захист, отримані особисто здобувачем, а наукові положення, моделі і результати, які представлені у спільних роботах, розроблені здобувачем при особистій участі автора і відображені в переліку публікацій автореферату.

8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

До дисертаційних досліджень є такі зауваження:

1) структурну модель процесу узгодження конфігурації продукту та проекту варто було подати не лише у графічній формі, а й виразити системою відповідних аналітичних рівнянь;

2) до параметрів організаційно-технічних систем доцільно було б включити методи розв'язання управлінських завдань;

3) із дисертаційної роботи не зрозуміло, як обґрунтувати структуру проектів і програм того чи іншого сільськогосподарського товаровиробника;

4) наведені структурні схеми укрупнених процесів ідентифікації конфігурації систем підтримки прийняття рішень у рільництві, на жаль, не враховують архітектури портфелів проектів, а лише їх програм;

5) у роботі не наведено обґрунтування доцільності першочергового розроблення систем підтримки прийняття рішень для управління саме зернозбиральними проектами та портфелями, логічно було розпочинати з обробки як грунту, так і процесів сівби сільськогосподарських культур;

6) в авторефераті відсутні пояснення термінів «інтелектуального базису управлінських процесів» та «Матеріального базису проектно-технологічних процесів»;

7) у дисертації варто було б дати визначення нових термінів «проектно-технологічні роботи», «проектно-технологічні структури» тощо.

9. Загальна оцінка дисертації, її відповідності існуючим вимогам та висновки

Дисертаційна робота є завершеною, характеризується науковою новизною та практичною доцільністю.

Дисертація написана в науковому стилі викладення наукового матеріалу, оформлена на основі використання сучасних комп'ютерних технологій. Стиль викладання матеріалів наукових досліджень, положень, методів, результатів і висновків забезпечує легкість, доступність його сприйняття та застосування. Оформлення роботи відповідає існуючим установленим вимогам.

Зміст автореферату відповідає змісту дисертаційної роботи. Публікації автора у повній мірі відображають результати наукових досліджень. Повнота відображення результатів дисертаційних досліджень і вимоги щодо кількості публікацій відповідають встановленим вимогам.

Вважаю, що дисертаційна робота на тему «Узгодження конфігурацій продуктів та їх проектів (стосовно систем підтримки прийняття рішень у рільництві)», яка представлена на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук, відповідає вимогам пп. 9,11,12 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор – Сіваковська Олена Миколаївна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата технічних наук зі спеціальності 05.13.22 – управління проектами та програмами.

Офіційний опонент:
Д-р техн. наук, професор, академік академії зв'язку України,
Проф. кафедри «Бізнес-адміністрування та корпоративної безпеки»,
Міжнародний гуманітарний університет,
Фундатор спеціальності «Управління проектами»,
First Assessor Body of the Ukrainian Project Management Association
А.І. Рибак

Підпис проф. Рибака А.І. – завіряю:
Ректор Міжнародного гуманітарного університету,
Д-р юрид. наук, професор **А.Ф. Крижановський**